

Mulighed for afholdelse og gennemførelse af elektroniske møder i Dansk Journalistforbund

1. Opdrag

- 1.1 Foranlediget af de ekstraordinære omstændigheder udløst af COVID-19 og den deraf følgende nedlukning af samfundet, herunder ved udstedelse af forsamlingsforbud, har Dansk Journalistforbund ("DJ") bedt mig nærmere redegøre for og vurdere om henholdsvis delegeretmøder og generalforsamlinger i de underliggende foreninger, kredse og grupper kan gennemføres som fuldstændigt elektroniske møder, dvs. uden fysisk fremmøde.
- 1.2 Til brug for vurdering af ovenstående har jeg modtaget kopi af DJ's vedtægter (dateret april 2019), der udover forbundsvedtægter for DJ tillige indeholder standardvedtægter for medarbejderforeninger, specialgrupper og kredse.

2. Sammenfatning

- 2.1 Det er min vurdering, at der givet de ekstraordinære omstændigheder ville kunne afholdes digitale delegeretmøder og digitale generalforsamlinger under nærmere forudsætninger, jf. særligt punkt 4.5 og 4.6 nedenfor, og at beslutning herom vil kunne træffes af bestyrelsen (og dermed ikke kræve tilslutning fra delegerede/stemmeberettigede).
- 2.2 Beslutning om at afholde digitale generalforsamlinger må som udgangspunkt antages at kræve tilslutning fra hver enkelt bestyrelse i de pågældende foreninger, grupper og kredse. Min vurdering er således, at DJ's hovedbestyrelse som udgangspunkt ikke med bindende virkning for foreninger, grupper og kredse i DJ-regi kan træffe beslutning herom.

3. Generelt om afholdelse af generalforsamlinger mv.

- 3.1 Hovedreglen er, at generalforsamlinger og tilsvarende møder, herunder repræsentantskaber, kongresser og delegeretforsamlinger, skal afholdes ved fysisk møde. Det gælder både for selskaber omfattet af selskabslovgivningen og for foreninger som følge af foreningsretten. Det er et helt fundamentalt princip, at generalforsamlingen er forum for en demokratisk beslutningsproces på

baggrund af en fri debat, og mulighed for at give fysisk møde på en generalforsamling er således også en fundamental rettighed for medlemmer/aktionærer/stemmeberettigede.

- 3.2 Fravigelse af hovedreglen kræver derfor som udgangspunkt særskilt hjemmel i enten lov eller vedtægt. Det gælder for både selskaber og for foreninger. For selskaber og finansielle virksomheder er der med den COVID 19-relaterede hastelovgivning tilvejebragt lovhjemmel til, at ordinær generalforsamling kan afholdes fuldstændigt elektronisk, hvilket ellers kræver vedtægtshjemmel. DJ (og foreninger i øvrigt) er ikke omfattet af lovgivningen og kan dermed ikke støtte ret på denne særlige lovhjemmel.
- 3.3 En eventuel hjemmel for foreninger vil således skulle findes i vedtægterne og en fortolkning heraf. Det vil dermed være en konkret vurdering i hvert tilfælde, hvorvidt det i en given forening vil være muligt at gennemføre generalforsamlinger og tilsvarende møder som fuldstændigt elektroniske og dermed uden mulighed for fysisk fremmøde.
- 3.4 Udgangspunktet for vurderingen vil være, at i hvert fald hvor vedtægterne udtrykkeligt forholder sig til formen for generalforsamlinger eller andre møder og fx udtrykkeligt fastlægger, at disse *skal* afholdes fysisk eller at disse *ikke må* afholdes elektronisk, vil beslutning om at afholde elektronisk generalforsamling kræve tilslutning fra de stemmeberettigede. Hvis vedtægterne derimod ikke udtrykkeligt forholder sig dertil, vil udgangspunktet stadig være, at møder afholdes fysisk, men det vil da derudover være en konkret vurdering, om bestyrelsen, uden godkendelse fra de stemmeberettigede, alligevel kan beslutte at afvikle som fuldt elektronisk møde.

4. Delegeretmøder i DJ

- 4.1 DJ's vedtægter omtaler ikke udtrykkeligt formen for generalforsamlinger, og indeholder således ikke direkte hjemmel til elektronisk afvikling. Vedtægterne indeholder bl.a. en forretningsorden for afvikling af delegeretmøder, der i udgangspunktet forudsætter et fysisk møde (omtaler fx at afstemninger foretages ved håndsoprækning), men vedtægter indeholder ikke direkte krav om fysisk møde eller forbud mod elektroniske møder.
- 4.2 Som nævnt ovenfor må udgangspunktet dog antages at være, at der kræves en egentlig hjemmel, hvilket således i normalsituationen ville føre til, at det som udgangspunkt måtte afvises, at delegeretmøder kan afholdes elektronisk (i hvert fald uden tilslutning fra medlemmerne/de stemmeberettigede).
- 4.3 Spørgsmålet er dog om man i en ekstraordinær situation som den foreliggende selv uden særskilt lov- eller vedtægtshjemmel vil kunne beslutte at afholde elektroniske delegeretmøder. Her tænker jeg på den omstændighed, at det på grund af forsamlingsforbud (og andre sundhedsfaglige restriktioner) ikke er muligt at afholde delegeretmøder som et fysisk møde, og at man dermed står

overfor et valg mellem (yderligere) udsættelse af mødet (og dermed udsættelse af visse beslutninger) eller at tillade elektroniske møder.

- 4.4 Min vurdering vil være, at det vil man kunne beslutte under nærmere forudsætninger.
- 4.5 For det første vil der skulle være tale om, at det er beslutninger, der skal træffes nu og dermed ikke rimeligvis kan udskydes uden at DJ, medlemmerne eller andre tilsvarende væsentlige foreningsretlige grundprincipper lider skade. I vurderingen af, hvorvidt det vil være muligt/forsvarligt at udsætte må også den tidsmæssige faktor indgå, dvs. det forhold, at de COVID-relaterede begrænsninger pt. tegner på at være midlertidige, om end nogen fast tidshorisont ikke kendes. Hvis man forventer, at forsamlingsbegrænsningerne vil have en længere varighed, vil behovet for alternative løsninger være større og råderummet antageligvis tilsvarende større.
- 4.6 Det vil derudover være en forudsætning, at det elektroniske møde kan tilrettelægges og afvikles på en sådan måde, at deltagerne har samme rettigheder og muligheder som ved et fysisk møde, herunder retten til at ytre sig og retten til at stemme. Her kan særligt håndteringen af personvalg rent praktisk være en særlig udfordring. Det skal tillige kunne sikres, at det rent faktisk er de rigtige personer, der deltager (ved særlige log-ins eller andet) og forudsætter også, at det vurderes, at alle deltagerne rimeligvis vil være mulighed for at deltage, dvs. at den elektroniske løsning har en sådan udformning, at den ikke kræver særlige IT-egenskaber eller -systemer for at kunne deltage.
- 4.7 Under iagttagelse af ovennævnte – og i fraværet af vedtægtsbestemmelser, der fastlægger noget andet – vurderer jeg, at hovedbestyrelsen under disse ekstraordinære omstændigheder vil kunne beslutte, at delegeretmøde afvikles som elektronisk møde uden mulighed for fysisk fremmøde.

5. Generalforsamlinger

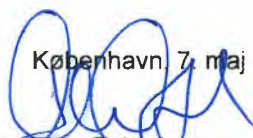
- 5.1 Standardvedtægterne er ikke ens for de forskellige grupper mv., og følgende bemærkes:
- a) Standardvedtægter for Medarbejderforeninger indeholder ikke hverken udtrykkelig hjemmel til eller forbud mod elektroniske møder. Vedtægterne henviser dog til, at medlemmer der i særlige situationer (sygemelding eller af tjenstlige årsager) er afskåret fra personligt fremmøde kan stemme ved fuldmagt, dvs. udgangspunktet er klart fysisk fremmøde.
 - b) Standardvedtægter for Specialgrupper indeholder ikke hverken udtrykkelig hjemmel til eller forbud mod elektroniske møder. Vedtægterne henviser til, at medlemmer, der på grund af arbejde eller personlige forhold er forhindret i at deltage, kan opstille ved fuldmagt. Udgangspunktet her er således også fysisk fremmøde, men adgang til at deltage ved fuldmagt synes lempeligere.
 - c) Standardvedtægter for kredsene indeholder ikke hverken udtrykkelig hjemmel til eller forbud mod elektroniske møder.

- 5.2 Det vil ved vurderingen af, om generalforsamlinger kan afholdes elektronisk være samme hensyn som beskrevet ovenfor vedrørende delegeretmøder, der gør sig gældende.
- 5.3 Bestyrelserne i de underliggende foreninger, grupper og kredse vil derfor kunne beslutte, at generalforsamlinger afholdes elektronisk under de samme forudsætninger som anført vedrørende delegeretmøder (og idet jeg lægger til grund, at de konkrete vedtægter ikke indeholder eksplicit krav om fysisk møde eller forbud mod elektronisk møde).

6. Alternativer

- 6.1 Grundet de ekstraordinære omstændigheder udløst af COVID-19 og henset til, at netop foråret er generalforsamlingssæson, har mange andre selskaber og foreninger måtte forholde sig til samme problemstilling. Som det fremgår af ovenstående, vil det i hvert tilfælde være en konkret vurdering, hvordan det håndteres.
- 6.2 Som inspiration til de videre drøftelser og overvejelser i DJ-regi kan jeg oplyse, at jeg er bekendt med, at andre (sammenlignelige) foreninger har grebet det an på forskellig vis:
- a) Visse foreninger har udskudt, herunder bestyrelsesvalg, netop ud fra en betragtning om, at det fysiske møde er helt principielt. Udskydelse er generelt sket under den forudsætning, at det forventes at være muligt at kunne afvikle som fysisk møde senest i løbet af efteråret, sådan at det fx sikres, at evt. valgperioder ikke forskydes alt for meget.
 - b) Visse foreninger afvikler som fuld elektronisk generalforsamling, herunder sådan at hovedstyrelsen træffer beslutning for kredsene. Beslutning herom er drevet af en "nødrets"-lignende tanke og dermed en vurdering af, at det konkret var afgørende/bedst for foreningen og dens medlemmer at afvikle i en anden form end at udskyde.
 - c) Visse foreninger har i stedet for elektronisk generalforsamling – undtagelsesvist – tilladt (udvidet) brug af fuldmagter for at undgå at skulle blive ved med at udsætte. Her har usikkerheden om, hvornår tilstandene normaliseres været tillagt vægt, sammen med en afvejning af, om der gennem brug af fuldmagter kunne sikres en betryggende debat med relevante interessenter og hensyn repræsenteret. Det indgik således i overvejelserne, at det skulle kunne sikres, at der ikke ved brug af fuldmagter kunne ske en forrykkelse mellem de forskellige "fløje" i den konkrete forening.

København, 7. maj 2020

Tina Øster Larsen